Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50.

20810 12. VIII. 1932

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV. V Ljubljani, v četrtek, dne 11. avgusta 1932. Štev. 91.

Dekoncentracija je nujnost

Na tem mestu smo že ponovno poudarjali neodložljivo nujnost, da se vendar enkrat prične v državni upravi izvajati dosledna dekoncentracija. Če mora tudi vsako najmanjšo stvar odobriti vedno osrednja vlada, potem mora to dovesti do birokratizma, ki onemogoča vsak gospodarski razmah in napredek. Pretiran birokratizem je smrt gospodarstva. V naše največje zadoščenje je, da je sedaj tudi sam predsednik vlade, g. dr. Srškić v svoji veliki izjavi v skupščini z odločno in jasno besedo nastopil za dekoncentracijo ter nič manj ostro obsodil one birokrate, ki so z izvajanjem zakona preprečili, da bi se že sklenjena dekoncentracija uprave tudi pričela izvajati. Tako velikega pomena za ves gospodarski napredek države so izvajanja predsednika vlade, obenem pa tudi tako blagodejna napoved boljše uprave za ves naš gospodarski svet, da smatramo za potrebno, da ponovimo na tem mestu vsaj glavne misli njegove deklaracije, ki dela čast državniku. Predsednik vlade je med drugim dejal:

Čeprav sta že zakon o razdelitvi države na banovine ter poznejši zakon o banski upravi določala široko dekoncentracijo uprave, ki jo predvideva tudi ustava, je vendar slaba uprava izvedbo teh določb preprečila. V obrambi svoje pristojnosti trmoglava birokracija se je uprla temu načelu dekoncentracije in posrečilo se ji je, da je ponižala bansko oblast skoraj na delokrog srezkega načelnika in to na ta način, da je pridržala za skoraj vse odloke bana pritožbo na ministrstvo. Ta napačna praksa je bila sankcijonirana z zakonom o splošnem upravnem postopku z dne 8. marca 1930 in čl. 114 tega zakona je iz osnove spremenil eno glavnih načel v upravni ureditvi države, načelo dekoncentracije. Banu je bila odvzeta pravica, da dokončno sklepa o stvareh državne uprave iz področja splošne uprave, ki so bile prenešene v njegovo pristojnost in celo o banovinskih čisto samoupravnih poslih.

Ker ni ta praksa niti v duhu ustave niti v skladu z upravičeno težnjo po dekoncentraciji, zato bo vlada v najkrajšem času prenesla v banovo pristojnost pravico končnega sklepanja o vseh banovinskih samoupravnih zadevah ko tudi o vseh stvareh splošne uprave, ki se dosedaj rešujejo od 1. ali 2. instance.

Poleg tega se misli, da se imajo vse zadeve, zlasti s področja kmetijstva, trgovine, šum in rud, javnih del, prosvete in telesne vzgoje, ki jih po njih naravi ni treba reševati s centra, rešujejo dokončno od banske uprave. Pa tudi razna državna podjetja bi mogla čisto preiti pod bansko upravo.

To razširjenje banskih pravic pa ne bi smelo povzročiti nobenih večjih izdatkov, ker bi se izdatki centralne oblasti za toliko zmanjšali, za kolikor bi se povečali izdatki banske uprave. Financiranje banovin kot samoupravnih edinic treba oprostiti od obsovraženih taks in prirezov, vsled katerih se banovine samo diskreditirajo. Treba misliti na to, da se banovinam odstopi del direktnih državnih dohodkov.

Z dosledno izvedenim načelom upravne dekoncentracije in z dosledno izvedenim načelom samouprave bodo mogle naše banovine zadostiti vsem svojim narodnim, gospodarskim, socijalnim in kulturnim nalogam.

Kruti birokratski centralizem, ki ga nihče ne želi, bo tako zamenjan z upravo, ki je narodu bližja, ki bo imela boljši pregled vseh poslov in ki bo zato tudi za narod pravičnejša . . .

Ni ga gospodarskega človeka, ki ne bi pozdravil teh lepih in odločnih besed ministrskega predsednika, kajti dekoncentracija uprave je pogoj njenega zboljšanja in edino sredstvo, da se ubije oni birokratizem, ki je največji škodljivec gospodarstva, pa tudi državne misli. Kajti skoraj vse nezadovoljstvo, ki se je rodilo v naši državi, je izhajalo večinoma le iz napak tega birokratizma in zato je napoved pričetka splošne dekoncentracije državne uprave državniško delo prvega reda, ki je vladi v čast, vsej državi pa v največjo korist in blagor. Dekoncentracija uprave je izhod iz gospodarske stiske in zato jo gospodarski svet pozdravlja še prav posebno.

Ekspoze finančnega ministra

Zakaj so potrebni novi davki

Na torkovi seji skupščine je podal finančni minister **dr. Djordjević** ekspoze o stanju državnih financ ter o nujnosti novih davkov. Brez olepšave odkrito, kakor je v težkih časih treba biti, je razložil finančnj minister stanje državnih financ ter dokazal nujnost in utemeljenost od njega predlaganih nujnih zakonskih načrtov. Iz njegovega obširnega in vseskozi stvarnega ekspozeja posnemamo:

Predlagani nujni zakonski načrti imajo dvojen namen: 1. da se z njih pomočjo likvidira proračunski deficit za l. 1931/32 in 2., da se omogoči normalno zvrševanje proračuna za tekoče leto.

Državne obveznosti iz prejšnjih let znašajo nekaj nad 600 milijonov, treba pa računati, da morejo narasti na **700 milijonov**. To vsoto nam mora dati kovanje srebrnega denarja.

Oba druga zakonska načrta (povišanje trošarin) pa morata dati večji priliv dohodkov in s tem omogočitev izvrševanja proračuna za 1932/33.

Iz izkušenj prvih treh mesecev sedanjega proračunskega leta je jasno, da so padli drž. dohodki od 15 do 20 odst. Sorazmerno s tem padcem dohodkov so vsled splošne štednje padli sicer tudi izdatki, vendar ne v čisto enaki meri. Nekaj številk!

Proračun splošne uprave predvideva za prve tri mesece izdatkov v skupni vsoti 1890 milijonov. Od te vsote smo porabili 1540 milijonov in prihranili torej 350 milijonov. V proračunu državnih podjetij pa smo prihranili okoli 100 milijonov, da znašajo vsi prihranki okoli 450 milijonov. Iz tega sledi, da bi vse leto **prihranili 1800 milijonov**. Nepravilno pa bi bilo, če bi računali s polno vsoto, ker je vedno treba računati tudi še z izrednimi potrebami, vsled česar računamo tudi le s 1500 milijonov prihrankov. Na ta način se naš, na 11.320 milijonov določeni proračun zniža na **9800 milijonov**. Poleg tega pa je treba računati z nekaterimi posebnimi izdatki, ki bodo znašali za tekoče leto okoli 700 milijonov. Od teh je 500 milijonov že od preje urejenih in določenih in finančni minister nima druge dolžnosti, ko da poravna račune, kadar se mu predlože za te obveznosti. S temi obveznostmi naraste vsota proračunskih izdatkov na **10.500 milijonov**.

Kako bodo padli dohodki?

Neposredni davki so bili proračunjeni na 1663 milijonov in po njih padcu v prvem tromesečju moremo računati, da se bodo zmanjšali za 10 odstotkov in bodo torej znašali za vse leto **1500 milijonov**.

Mesto 955 milijonov bo nam dala **trošarina 800 milijonov**, dohodek iz **taks** bo padel od 1230 na 1100 milijonov, **carine** bodo dale mesto 1100 le 650 milijonov, pri **monopolih** pa je računati, da se bodo dohodki znižali od 1820 na 1500 milijonov. Prav tako je računati z manjšimi dohodki pri državnih podjetjih, ki bodo dala mesto 4500 le 3800 milijonov.

Vsi dohodki bodo torej padli na 9350 milijonov.

Proračunsko ravnovesje pa se mora **na vsak način ohraniti** in zato je neobhodno, da se najdejo novi dohodki, novi davki.

Največ novih dohodkov naj da državi zakon o kovanju srebrnega denarja. Vsled še ne čisto znanih stroškov kovanja ni mogoče še točno reči, koliko bo čistega dohodka od novega srebrnega denarja. **Na vsak način pa mislimo, da bo s tem denarjem mogoče popolnoma poravnati proračunski primanjkljaj iz leta 1931/32.** Vsemu gospodarstvu bo s tem silno pomagano.

Druga korist novega srebrnega denarja je v tem, da bo zamašil praznoto, ki se že čuti na denarnem trgu vsled krize nezaupanja in tezavriranja denarja doma. Ker bodo bankovci po 10 dinarjev vsled novega srebrnega denarja šli iz prometa, se bo vsled tega kritje bankovcev povečalo za 4 do 4·5% na 40—41%. Narodna banka bo vsled tega mogla povečati svojo emisijo za okoli 400 milijonov, s katero vsoto bo mogla alimentirati naše gospodarstvo.

Nobenih resnih nevarnosti ni, da bi mogel novi srebrni denar povzročiti zvišanje cen., da bi mogel roditi inflacijske posledice. Od vseh držav imamo razven Bolgarske mi najmanj srebrnega denarja v obtoku, namreč le 46·7 Din na prebivalca. Z novimi 50 dinarskimi novci se bo ta vsota povečala na 78 dinarjev, kar je zelo malo.

Glede obeh drugih zakonskih načrtov je izjavil finančni minister. Prvotno se je mislilo, da bo dal davek na poslovni promet od 600 do 700 milijonov, kar pa se je izkazalo za napačno in v proračunu za l. 1931/32 je bila vstavljena samo vsota 450 milijonov. Pa še ta je bila previsoka in v letošnji proračun se je vstavilo le 300 milijonov, kar je bilo še vedno preveč, ker je z ozirom na dohodke v prvem tromesečju računati le na 200 do 210 milijonov dinarjev. Vsled tega je bilo treba stopnjo obdavčenja na poslovni promet povišati od 1% na 2%, kakor je to že uvedeno v Avstriji, Madjarski in Francoski, dočim znaša v Češkoslovaški celo 3%. Da ni povišanje na poslovni promet pretirano, se vidi tudi iz tega, da bo po povišanju znašal ta davek na vsakega prebivalca pri nas 21 Din, dočim znaša v Francoski 470, v Avstriji 304, v Češkoslovaški 140 in v Madjarski 110 dinarjev na prebivalca.

VELIKI TRGOVSKI SHOD V MARIBORU

Trgovci iz Dravske banovine bodo manifestirali za svoje težnje na slovenskem trgovskem shodu v Mariboru in sicer pod okriljem Zveze trgovskih gremijev. Ta shod se bo vršil v nedeljo dne 14. t. m. ob 10. uri v veliki dvorani »Unionc«. Udeleži se ga minister trgovine in industrije g. Ivan Mohorič in odlični zastopniki našega trgovstva. Manifestacija, katere se mora udeležiti vsak trgovec, mora biti spontan izraz zahteve za omiljenje sedanjih trdot, ki pritiskajo na trgovstvo. Zato v nedeljo vsi v Maribor. Vožnja je polovična in se dobe legitimacije pri »Putniku«. Oni, ki potujejo z avtomobilom, naj se priključijo v nedeljo ob 5. uri zjutraj izpred kavarne »Evrope« k skupnemu odhodu. Vsi ostali naj se pa poslužijo polovične vožnje in odpotujejo v Maribor s prvim jutranjim vlakom, ki odhaja ob 5·20. Združenje trgovcev za Ljubljano in okolico.

Ocena izložb mariborskih trgovcev

Na inicijativo **»Gremija trgovcev v Mariboru** in **Slov. trg. društva** je bilo za časa »Mariborskega tedna« razpisano nagradno tekmovanje trgovcev za učinkovita izložbena okna.

Priznati moramo, da se je mariborsko trgovstvo v velikem številu odzvalo dani inicijativi in se tudi zelo potrudilo, da je svoje izložbe res okusno uredilo. Prav to tekmovanje daje mariborskim ulicam prav razveseljivo praznično lice.

V nekaterih izložbah vidimo popolnoma novo, velemestno linijo, kar vzbuja med občinstvom, ki pred gotovimi izložbami trumoma obstaja, mnogo zanimanja in občudovanja za spretnost trgovske aranžerske umetnosti.

Ocenjevalna komisija je imela sicer težko stališče radi velikega obsega izložb, vendar je objektivno določila diplome, odnosno diplome z nagradami naslednjim tvrdkam: manufaktura: Franjo Majer (z nagrado), Ivan Preac (z nagrado), Tekstilana Büdefeldt, Ant. Macun (z nagrado), Feliks Skrabl, Dolček in Marini (z nagrado), Karol Jančič (z nagrado) in Ivan Pregrad (z nagrado). Konfekcija: Jakob Lah, Franjo Mastek. Krzno: Ela Gränitz. Dežniki: Betka Lešnik. Čevlji: Vilko Blatnik (z nagrado). Torbarstvo: Ivan Kravos. Moda: Anton Paš in H. J. Turad. Papir: Vilko Weixl (z nagrado), Heinz V. in Tiskovna zadruga. Drogerija: Ivan Thür. Parfumerija: Franc Weiler. Nožarstvo: Franc Tomaschitz. Železnina: Pinter & Lenard in Rudolf Povh. Steklo: Ivan Kovačič (z nagrado). Pohištvo: E. Zelenka (z nagrado). Urarji: Franjo Bureš in M. Ilgerjev sin. Koloniale: Zdravko Anderle (z nagrado), Julio Meinl in Josip Klima. Delikatesa: Ludvik Uhler. Cvetlice: Filomena Welt (z nagrado).

Mogoče bode tu in tam zamera pri onih, ki niso prišli v poštev za nagrado, vendar ne smejo radi tega obupati, ker se mora slediti teku časa in se prilagoditi okusu modernega stila izlaganja blaga v izložbe. Večina mariborskega trgovstva je še vedno mnenja, da mora biti v izložbi vse, kar se nahaja v trgovini. Tudi se je opazilo pri aranžiranju izložb nekaterih manufakturistov kvarjenje blaga, kar se je moralo pri oceni tui vpoštevati. Izložbe morajo biti aranžirane tako, da se z malo predmeti napravi izložbo, kar najokusneje in da se pri tem blaga ne kvari.

Gornje diplome in nagrade bodo razdeljene na izrednem občnem zboru Gremija trgovcev, dne 27. avgusta t. l. v spodnji dvorani »Hotela Orel«.

Pri tem pa moramo omeniti, da gre za lepo prireditev predvsem največje priznanje domačemu aranžerju g. Senekoviču Josipu, ki je sam, s prirojenim mu talentom in spretnostjo, aranžiral največ izložb. Od njegovih izložb je bilo odlikovanih 8, deloma z diplomami, deloma z nagradami.

K temu lepemu napredku in uspehu mariborskega trgovstva kličemo: Le tako naprej!

Pavle Cvenkel:

Razstava gozdarske šole v Mariboru

Razstava gozdarske šole v Mariboru je ena najlepših prireditev »Mariborskega tedna«. Na tej razstavi dobi pouk kmet in gozdar, na tej razstavi uživa lovec in vsak ljubitelj narave. Razstava je porazdeljena v štiri dvorane, kojih vsaka pokazuje celoto, in to gojenje, izkoriščanje in življenje našega gozda.

Skozi umetno nasajen smrekov drevored te pripelje pot do glavnega vhoda. Pri vhodu na levi strani zapaziš dolgouhega zajca, kateri v samokolnici vozi vsled preobilno zavžitega alkohola onemoglega lovca. Na desni strani pa te pozdravi tetka zvitoprejka s kokošjo pečenko v nahrbtniku. Ne razburjaj se, dragi prijatelj radi te malenkostne šale — četudi si mogoče lovec, ampak stopi k blagajniku in plačaj mu skromno vstopnino. Z vstopnico v roki pa vstopi v dvorano, ki nosi napis »Varstvo gozdov«.

Tu notri vidiš na levi strani razpredelbo

gozdne površine posameznih evropskih držav. S ponosom boš videl, da je Jugoslavija tretja slovanska država po svoji gozdni površini, videl boš, da smo daleč pred bahato Italijo in da prednjačimo tudi Češkoslovaški in Rumuniji. Ta razpredelba ti pokazuje, da ima Jugoslavija 7·58 milijonov hektarov gozdne površine.

Na steni vidiš dve sliki, kateri ti prikazujeta razliko med gozdnim in industrijskim zrakom. Fotografične slike pa nam predočujejo obrambo gozdov pred škodljivimi žuželkami. Tu vidiš gozdno letalo s prašilnikom, katero sipa iz zraka strup na škodljivi mrčes. Pod temi slikami vidimo vzorce debel, katere je poškodoval polh, jelen, domače koze in nepravilna paša. Domače koze so namreč za gozdove največje škodljivke.

Med žuželkami pa so gozdovom največje škodljivke sledeče: mali in veliki smrekov lubadar, smrekov prelec, borov prelec, borov lubadar, borova sovka, mecesnov mol in jelkin rilčkar. Hrastove gozdove pa uničuje gobar, hrastov sprevodni prelec, prsteničar in zlatnica. Jesenov sovražnik pa je jesenov ličar. Belinarji pa so sploh tehnični škodljivci. Nadalje vidiš vrbovega vrtarja in pri mecesnovini veliko lesno oso. Prezreti pa ne smeš tudi smrekovega lestvičarja in pinjolovega prelca, kateri napravlja pri kraških nasadih črnega bora velikansko škodo.

Pri nadalnjem ogledovanju poškodovanih debel boš opazil, da tudi drevje pozna bolezen raka. Raka pri drevju povzročijo glivice, ki se skozi rane naselijo na koreninah, na deblju in na vejah. Rane na drevju pa se narede vsled nepazljivega podiranja, nepravilnega klestenja, spravljanja, izvažanja, velikokrat pa tudi na paši. Ko se enkrat rak vgnezdi v drevje, je to drevje nesposobno za tehnično uporabo in zgubi seveda tudi na prirasti. Tu boš opazil tudi glivice, ki pridejo skozi rane in pod zemljo skozi korenine, ter povzročajo rdečo in belo gnilobo. Oglej si tudi dobro deblo katero je luknjičasto, kakor, da bi bilo od blizu prestreljeno s šibrami. To je pa zakrivil pred tabo leže̊či grmiček — bela omela, katera živi izključno na strošek drevesa.

V desnem kotu pa vidiš omaro, katera hrani geodetske instrumente in specialno gozdarska merilna orodja. Tu vidiš epidiaskop, pripravo za podajanje slik iz diapozitivov in fotografij in razglednic. Tudi mikroskop ne manjka. Dalje vidiš stiskalnico za različne herbarije, terenski herbarij in pripravo za lovljenje, prepariranje in zbiranje.

Zelo zanimiv pa je vzorec debla za pouk iz anatomije lesa. Na tem vzorcu vidimo v povprečnem, podolžnem in obodnem prerezu komplicirano notranjost debla, njega hranjenje in rast.

Razstavljen je tudi globus, ki služi pri pouku meteorologije, klimatologije in o vzgoji gozdov. Na steni pa visita dve tabli, katere prva nam podaja vrste drevja v Dravski banovini, druga pa nam označuje stalno in začasno zaščitene, kakor tudi nezaščitene gozdove. Ta tabela pokazuje površino gozdov in medsebojno odstotno razmerje.

Na sredi dvorane pa so na mizi razstavljene zbirke škodljivih žuželk in sicer njih ličinke, bube in dorasle žuželke.

Na zadnji steni razstavne dvorane pa si oglej relief Pohorja, katerega je izdelal g. Josip Pajtler, učitelj v Limbušu.

Nad vrati druge razstavne dvorane pa je sledeči napis: Izkoriščevanje gozdov in lesna industrija. Takoj pri vhodu te pozdravlja sledeči verz:

Neguj svoj gozd! On je bogastva vir,
Brž opustoši ga udar sekir
Počasi pa poganja nova rast.
Ker vnukov rod bo sodil Tvoje delo
Glej, da o pravem času bo začelo
In da potomcem sodba Ti bo v čast.

Prijatelj! Prečitaj te verze enkrat, dvakrat, utisni si jih v srce in ravnaj se po njih! Kajti pomni dobro, da gozd ni samo tvoja lastnina ampak, da je bil ta gozd lastnina tvojih prednikov in skrbi z umno nego, da bo tudi v povečani meri lastnina tvojih potomcev. Gozd naj bo nedotaknjena glavnica, vsak rod naj uživa samo obresti in vsak rod naj skuša, da glavnico pomnoži in razširi.

Ta razstavna dvorana nam predočuje gozdno življenje. Tu vidimo navadnega gozdnega delavca, koparja in žagarja. Različno je njih delo, težko in mukapolno, toda vse te ljudi veže in druži zavest, da so vsi eno, da služijo celoti in da s svojim vztrajnim delom skrbe za boljšo bodočnost.

Pojdi po vrsti! Tu vidiš suhe riže, plovnice, drvarske koče, raznovrstne vodne grablje, sortiranje drv iz materijala dobljenega pri čiščenju in redčenju gozdov. Dalje opaziš drvarske sani, tipe krajših in daljših lesenih mostov, prazen in naložen gorenjski voz za hlode, žičnico, splave na Savinji in Dravi, kopišča z vsemi potrebščinami.

Zbirko raznovrstnega oglja in prahu, impregnirane bukove pragove, brzojavne droge, tlakovne kocke in razne najmodernejše spojke za razpokane pragove.

V sredi sobe imamo vzorce izpeljave ceste preko močvirnih zemljišč, vidimo samico venecijanko, načrt g. gozd. upravitelja Goedererja in delo logarja g. Podlogarja.

Pozabiti ne smeš tudi razstave obrtnih izdelkov tvrdke Mirka Gorišeka iz Ruš.

Tretja razstavna dvorana pa nas uvaja v tloznanstvo. Tu vidimo rudninske zbirke in zbirke tipov tal in umetnih gnojil. Na mizi imaš eno- dve- triletne sadike iz gozdne drevesnice v Račah. Ob steni je naslonjeno specialno orodje za obdelavo v drevesnicah za sajenje in presajevanje sadik.

Prezreti ne smeš tudi semen gozdnega drevja in raznovrstnih kalilnikov.

Stene te dvorane pa krasijo slike eksotičnega drevja iz parka gradu Mokrice pri Jesenicah na Dolenjskem.

Zadnja dvorana pa je »Lovska soba«. Ta ti pokazuje divjačino — življenski okrasek naših gozdov. Ne bodem ti opisoval posameznih živalic, to prihranim tvoji radovednosti. Pridi pa poglej! Vesel in ponosen boš! Opozorim pa te samo na razstavo pasti, na sramoto vseh naših lovcev, ki pasti uporabljajo in na ta način divjačino mučijo. Oglej si jih natančno in zasmilila se ti bo uboga divjačina.

Hvala in slava ravnateljstvu in vsem sodelujočim, kajti s svojim smotrenim delom in velikim trudom so neizmerno pomagali k prospehu »Mariborskega tedna«. Razstava gozdarske šole je ponos Maribora in cele Slovenije.

ZNIŽANJE PREDLAGANE TROŠARINE

V sredo popoldne se je finančni odbor skupščine sestal, da po debati v skupščini razpravlja ponovno o novih trošarinah. Iz premenil je svoje prvotno stališče in je sprejel mišljenje manjšine, to je, **da se nova trošarina na sladkor v kockah določi na 1.50, od katerih naj plačajo tovarne 75 par, drugo polovico pa konsumenti. Glede kristalnega sladkorja pa je določil novo trošarino na 1·25 Din, od katerih naj bi plačale tvornice 65 par, konsumenti pa 60.**

Glede trošarine na elektriko za hišno razsvetljavo je finančni odbor določil po 70 par na kilovatno uro. Glede električnega toka za pogon motorjev in drugih instalacij, je finančni odbor določil, da se za tok do 1000 kilovatnih ur plača po 10 par, preko 1000 kilovatnih ur pa po 5 par. To spremembo je treba pripisati zlasti prizadevanju poslancev Petovarja in Krejčija.

Po daljši pavzi se je Narodna skupščina spet sestala. Pred prehodom na dnevni red je poročevalec finančnega odbora prečital spremenjeno poročilo o zakonskem načrtu glede sprememb v zakonu o državni trošarini. Razprava je bila s tem zaključena in pri glasovanju je oddalo 186 poslancev svoje glasove za zakonski načrt. Šest poslancev je glasovalo proti.

Zakonski načrt je bil nato tudi v specijelni debati sprejet soglasno s 184 glasovi.

Dnevni red je bil s tem izčrpan in predsednik je zaključil sejo. Prihodnja bo sklicana pismeno.

PRIDELEK GRČIJE

Letošnji pridelek Grčije se ceni, kot smo enkrat že poročali, bistveno više kakor je bil leta 1930 in 1931. To vidimo iz sledečega seznama, ki nam obenem tudi pravi, da se je tudi Grčija pridružila onim državam, ki se hočejo stresti agrarnega uvoza iz drugih držav. Seveda se vsako leto to ne posreči. Tu podamo za leta 1930—1932 seznam v tonah:

Vrsta	1930	1931	1932
Pšenica	283.041	351.424	568.280
Ječmen	206.142	197.325	261.586
Oves	102.864	99.443	132.368
Rž	55.157	55.149	71.173
Mešano žito	23.267	20.220	51.318
Skupaj	670.471	723.561	1,084.725

Skupni prirastek od leta 1931 do leta 1932 je 50 odstoten.

IZVOZ SADJA NA DANSKO

Iz Jugoslavije se je v zadnjih letih zelo dvignil izvoz sadja na Dansko in lansko leto je bilo prodanih na Dansko 20 vagonov jabolk, večinoma iz Slovenije. Pa tudi izvoz sliv je znatno narastel. Letos pa za izvoz sadja na Dansko zelo slabo kaže, ker je Danska zelo dvignila carino na sadje, mestoma celo za petkratno vsoto. Upanje je, da bo to visoko zvišanje carine preklicano, ker so začeli zlasti danski zdravniki ostro nastopati proti tej visoki carini, ker bi preprečila uvoz sadja, ki je za ljudsko zdravje največje važnosti.

Ponudbe in povpraševanja

Parna Ciglara Banić p. d., Sinj, želi stopiti v stik s tukajšnjimi opekarnami, ki bi imele na razpolago za prodati še kak rabljen stroj »Kollergang« s kapaciteto 2000 do 2500 opek na uro, mali format, v prvenstvenem stanju. Eventualni interesenti naj direktno stavijo ponudbe.

Iz naših organizacij

Za trgovski shod v Mariboru, ki se bo vršil v nedeljo dne 14. t. m. vlada, kakor nam poročajo trgovci, izredno zanimanje, zlasti ker posetijo to zborovanje minister trgovine in industrije g. Ivan Mohorič in številni odlični voditelji naših gospodarskih organizacij, ki bodo razpravljali o važnih ukrepih v zaščito interesov trgovcev Dravske banovine.

Gremij trgovcev za mesto Maribor vabi na **izredni občni zbor** članov trgovskega gremija, ki se bo vršil v soboto, dne 27. avgusta 1932 ob pol 20. uri v spodnji dvorani hotela »Orel« v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev občnega zbora. 2. Preosnovanje gremija po novem obrtnem zakonu v Združenje trgovcev in odobritev novih pravil. 3. Prenos poslov načelstva na novo upravo. 4. Odobritev obligatornega bolniškega in starostnega zavarovanja članov združenja po izvršenem pismenem glasovanju. 5. Predlogi po § 18 pravil, kateri se imajo najmanj 3 dni pred občnim zborom predložiti načelstvu. 6. Poročilo komisije za izvedbo prodaje hiše v Slovenski ulici 22 in za nakup druge hiše ter sklepanje o nadaljnih ukrepih. 7. Slučajnosti. Po dovršenem dnevnem redu bo razdelitev daril in diplom za ocenjene najboljše izložbe o priliki »Mariborskega tedna«. Ako bi ta za pol 20. uro sklicani občni zbor ne bil sklepčen, se vrši eno uro kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število prisotnih članov. — Načelnik: Vilko Weixl s. r.

Trgovine bodo v Ljubljani v pondeljek dne 15. t. m. na praznik Marij. Vnebovzetja cel dan zaprte. Združenje trgovcev, Ljubljana.

Medić-Zankl kemično čiste, oleplšane in navadne prstene ter suhe fasadne barve.

Pogajanja za novo ureditev vojnih dolgov se začela

Po londonskih vesteh je francoska vlada že začela pogajanja z angleško vlado v svrho nove ureditve vojnih dolgov. Nadalje se poroča, da sta londonska in pariška vlada že stopile v stik z washingtonsko vlado z namenom, da se najde baza, na kateri bi bile Združene države Sev. Amerike pripravljene revidirati svoje zahteve do Anglije in Francije. Francoski finančni minister Germain-Martin bo v kratkem odpotoval v Washington, kamor odpotujejo po zaključku Ottawske konference tudi angleški delegati **Baldwin, Chamberlain in Ronsimon.**

* * *

ZA PROSTO IZMENJAVO BLAGA IN KAPITALA

Fašistična industrijska zveza v Rimu je po temeljitem razpravljanju o svetovni gospodarski krizi v svojem centralnem odboru izrekla željo, naj bi se kakor hitro mogoče izvršil povratek k prosti izmenjavi blaga in kapitala. Proti številnim državam, ki so postavile proti italijanskemu uvozu carinske ograje, naj se napravijo energični koraki, da se zopet vpostavi ravnovesje v trgovskih odnošajih.

Po svetu

Daimler-Benz d. d. je mogla prodajo avtomobilov v mesecih januar—maj zvišati proti istim lanskim mesecem za 30 odstotkov.

Sirovega železa v Nemčiji so producirali v juniju 310.000 ton (lani 575.000), sirovega jekla 506.000 (779.000).

Nemška strojna industrija je imela v prvi letošnji polovici za 20 odstotkov manj naročil kot v drugi lanski polovici, inozemskih naročil celo za 40 odstotkov manj. Zaposlena je bila na koncu junija asmo s 30 odstotki kapacitete.

Jabolka v Štajerski in Koroški (avstrijski del) bodo dala letos rekorden pridelek in se ceni izvozni previšek na ca 11.000 vagonov.

Odpravljen je bančni moratorij v Latviji, ki je obstojal približno eno leto. Plačilne omejitve obstojijo le še za 22 kreditnih zavodov, in med njimi je ena sama banka.

Glede omejitve uvoza angleškega premoga v Nemčijo je sprejela Anglija predlog Nemčije, da se to vprašanje prepusti razsodišču.

Sindikat italijanske industrije konoplje je bil ustanovljen te dni. Poleg ureditve prodaje in cen se bo pečal sindikat tudi z vprašanji pridelovanja in kvalitete konoplje.

Vzorčni sejem v Libercu (Češka) se vrši, kot rečeno, od 13. do 19. t. m. Znan je ta sejem kot najboljši nakupni trg čslov. izdelkov. Obsega 21 blagovnih skupin vobče in še posebne skupine: tekstilni sejem, tehniški sejem, hotelstvo, kozmetiko itd. V Jugoslaviji 50 odstoten popust na železnicah.

Letošnji pridelek sliv v Bosni obeta izredno ugodno. Računijo s tem, da bo boljši kot je bil v letu 1908, ki je bilo posebno dobro. Pridelek sliv računijo na približno 12.000 vagonov.

Izvoz pšenice iz Jugoslavije v Češkoslovaško je znašal v juniju 1829 vagonov, v prvi vrsti kot kompenzacijski predmet blagovne izmenjave med obema deželama.

Tudi Belgija hoče kontingentirati uvoz lesa, in predlaga poljedelsko ministrstvo, **naj se uvoz lesa skrajša za četrtino sedanjega obsega.**

Kompenzacijski blagovni promet med Nemčijo in Grčijo bo dobil v kratkem poseben organizacijski urad, ki bo delal sicer skupaj z Grško banko, a bo imel zasebni značaj.

Uvoz pšenice v Grčijo je znašal v prvi letošnji polovici 331.000 ton v vrednosti 692 milijonov drahem proti 347.000 tonam in 710 milijonom drahem v prvi lanski polovici, se torej ni bistveno spremenil.

Tri opekarne ob vznožju Pohorja so po daljšem času zopet dobile delo in so preskrbljene z naročili do jeseni. Njih lastniki so mariborski stavbni podjetniki.

Na čebelarskem trgu v Veenendaalu (Holandija), ki je največji te vrste na svetu, je bila letos kljub izostanku inozemskih kupcev kupčija prav živahna. Cene so se gibale med 3·50 in 4 gold. za prvovrstne ter 2·25 in 3 hol. gold. za drugovrstne ulje.

V vzhodnem delu Gornje Šlezije se kriza v rudarstvu in plavžarstvu v zadnjem času zelo poostruje; od januarja do julija t. l. je bilo opuščeno delo v 12 velikih premogovnikih, v 4 cinkovih in 3 svinčenih rudnikih ter v 3 topilnicah. S tem je izgubilo delo 14.600 delavcev.

Pet velikih tekstilnih tovarn v Budimpešti namerava ustanoviti kartel, ki bo kontingentiral produkcijo in uredil cene. Tovarne izdelajo na leto 25 milijonov metrov blaga.

Viktor Meden veležganjarna, tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač.
LJUBLJANA, Celovška cesta št. 10.
Telefon 20-71. Telefon 20-71.

Ameriške trgovske banke so po novi Glaß-billi pričele izdajati bankovce, in jih je pri zakladnem uradu v Washingtonu že precej zaprosilo za dovoljenje izdajanja. Teoretično smejo izdati bankovcev do maksimalnega zneska 995 milijonov dolarjev.

Dunajski Kreditni zavod bo oproščen dolžnosti polaganja bilance za leto 1931 in jo bo položil za leti 1931 in 1932 skupaj.

Bakreni družbi Katanga in Anaconda Copper sta se dogovorili, da bosta prodajali svoje blago v Evropi še nadalje skupaj in po istih cenah.

Medbalkanska trgovska zbornica

Prvi korak za ustanovitev balkanske gospodarske unije, za katero je dal pobudo še prejšnji grški ministrski predsednik Papanastassiu, je bila najprej nekaka teoretična ustanovitev medbalkanske trgovske zbornice, katera je sedaj objavila svoja temeljna pravila. Šest držav, to so: Turčija, Grčija, Jugoslavija, Rumunija, Bolgarija in Albanija, ki so se udeležile balkanske konference, zastopajo v tej medbalkanski zbornici svoje lastne trgovske zbornice in trgovska udruženja, v kolikor so seveda ta poslednja v zvezi s svojimi državami. Poleg teh rednih članov lahko postanejo izredni člani vse druge trgovske organizacije, tudi celo posamezne trgovske družbe. Financiranje zbornice, katere sedež je Carigrad, je v prvi vrsti zagotovljeno s prispevkom 5000 zlatih frankov, katere bo prispevala sorazmerno vsaka narodna skupina, vendar pa se očividno računa še na nadaljne podpore posameznih držav.

Imenovana zbornica je gotovo potrebna, kajti medsebojna trgovina balkanskih držav je danes tako neznatna, da skoraj neznatnejša biti ne more. Ni si treba delati nobenih iluzij, da bo imela zbornica takoj posebno velike uspehe v medsebojni trgovini, ki se bo le počasi povečala. Vendar začeti je treba. Jugoslovanski delegat je izjavil, da odpade na udeležene balkanske države pri njihovem celokupnem uvozu samo 7% na medsebojno trgovino, kar je gotovo malo.

Odločilnega pomena bo lahko delo zbornice v dveh važnih problematičnih točkah in sicer:

1. skupen nastop pri vprašanju prodaje agrarnih produktov in
2. organizacija lastne industrije.

Kar se tiče prve točke, se mora vsekakor reči, da so tukaj interesi posameznih držav enaki in se nikakor ne križajo. Med tem, ko Jugoslavija, Rumunija in Bolgarija lahko skupno uravnajo prodajo žita, imajo skupne tobačne interese Bolgarija, Turčija in Grška; razen tega pa imata Grčija in Turčija enake interese glede izvoza rozin.

Kar se tiče druge točke, je gotovo, da imajo pokrovitelji panbalkanskega gibanja pred očmi nalogo, da se kolikor bolj približajo balkanski industrijski avtarkiji in prav tako gotovo je, da stremijo za neko vrsto industrijskega gospodarstva, ki bi se vodilo po kakem posebnem načrtu. Dobro znamenje, da bo ta zbornica v omenjenem pravcu imela vendarle nekaj praktičnih uspehov, leži v tem, da se vsi politični prepiri dosledno v tej zbornici odklanjajo. Le čisto gospodarski interesi se obravnavajo.

Kako bo s prohibicijo?

Kakor vse kaže, se bo problem prohibicije rešil v Združenih državah že tekom volilne borbe za predsednika.

Znano je, da bo zadnje dni tega meseca imela demokratska stranka v Čikagu veliko zborovanje, na katerem bo povdarila svoje programatične točke, med temi tudi odpravo prohibicije. Že dolgo časa je znano, da je demokratska stranka postojala vedno bolj »mokra« (oni, ki so za prohibicijo se namreč v Ameriki nazivajo »suhi«, oni, ki so proti prohibiciji pa »mokri«). Župan New-Yorka Jim Walker se je postavil zadnjič na čelo sijajne parade, ki je korakala po new-yorških avenijah in zahtevala svobodo prodaje in nakupovanje piva. Vemo tudi, da je Al. Smith zastopal pri predsedniških volitvah leta 1928 čisto »moker« program. Resolucija, ki so je sklenili demokrati, je odvzela takorekoč eno glavnih volilnih parol republikancem. Ti pa so ravno radi tega primorani, da zavzamejo še bolj nepopustljivo stališče. Borba med obema taboroma je torej prav ostra, toda zdi se, da bodo vendarle zmagali demokrati. Predsednik nacijonalnega demokratskega odbora Jouett Shouse je pravkar dal objaviti svoje intencije, kar se tiče prohibicije. Po njegovem mnenju je mogoča edino sledeča rešitev: kratko in malo naj bi se namreč razveljavil XVIII dodatni predlog ustave. Lahko se ve že vnaprej, da bodo ta predlog v Čikagu zbrani demokrati navdušeno pozdravili in sprejeli. Odprava prohibicije bi imela brez dvoma velike in to ugodne posledice za ameriško in ravno tako tudi svetovno gospodarstvo. Kriza vinogradništva, ki je povsod občutna, se bo znatno omilila. Produkcija piva v Ameriki bo imela za posledico, da bo naš hmelj prišel tudi na ameriški trg, kamor smo ga pred vojno itak izvažali, vendar pa se to ne bo tako hitro zgodilo, kakor bi si človek mislil, kajti četudi se pri predsedniških volitvah izreče večina za odpravo prohibicije, bo radi ustavnih predpisov odnosno, bolje rečeno, radi izpreminjevalne procedure ustavnih določil, še dolgo trajalo, predno se odprava prohibicije tudi dejansko izvede.

Sprememba zakona o davku na poslovni promet

Finančni minister je predložil skupščini zakonski načrt o spremembi zakona na poslovni promet. Zakonski načrt, kateremu je skupščina že priznala nujnost, se glasi:

Čl. 1. Prvi odstavek 6. člena zakona o davku na poslovni promet z dne 31. jan. 1922. se spremeni in se glasi:

Davek na poslovni promet se določa z **dve od sto**, za promet **z luksuznimi predmeti** pa poleg tega še z **10 od sto** od prejete vsote kot plačila. Kateri predmeti se bodo smatrali kot luksuzni, bo odredil z uredbo finančni minister v sporazumu s trgovinskim ministrom. Za nekatere predmete in posle se more davek na poslovni promet po odredbi finančnega ministra določevati in plačevati pavšalno, toda na podlagi davčne osnove, ki se določa po sporazumu ali z ocenitvijo.

Čl. 2. V § 2. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o skupnem davku na poslovni promet z dne 31. marca 1931. se črta številka »500.000« in mesto nje postavi številka »250.000«. Ta odredba velja tudi za splošni davek na poslovni promet.

Čl. 3. Podjetja po § 6. zakona o skupnem davku na poslovni promet z dne 12. avgusta 1930. so dolžna v vsakem posameznem slučaju izdajati fakture za blago, ki ga stavijo v promet.

§ 4. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše in ko bo objavljen v »Službenih novinah«. Po povišani stopnji v smislu čl. 1. se bo pričel davek določevati začenši s 15. avgustom 1932.

* * *

PRODAJA CEMENTA V NEMČIJI

Zdi se, da je prodaja cementa v Nemčiji svojo globinsko točko že dosegla. Prodaja v juniju ni bila s 323.000 tonam nič manjša kot v maju s 324.000 tonami. Seveda pa obratovanje cementnih tovarn ob sedanji prodaji še ni rentabilno; primerjanje s prejšnjimi leti nam to dobro pokaže: dočim je bilo v prvi polovici leta 1929 prodanih 2,929.000 ton cementa, je padla prodaja v prvi polovici leta 1930 na 1,989.000 ton in v prvi letošnji polovici dalje na 1,371.000 ton.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

Posebno poročilo Trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca čvrstejša; promet Din 745.111·87

V preteklem tednu je Narodna banka dnevno dodeljevala devize v dosedanjem obsegu (do 120 tisoč dinarjev) samo prve tri borzne dneve, dočim je na četrtkovem borznem sestanku znižala dnevni devizni kontingent na stotisoč dinarjev. Zbog tega je bilo tekom zadnjega tedna nabavljeno v celem za 561 tisoč dinarjev intervencijskega blaga in sicer največ Berlina (za 163 tisoč Din), Trsta (za 109 tisoč dinarjev), Newyorka (za 93 tisoč dinarjev), Londona (za 92 tisoč Din) in Curiha (za 83 tisoč Din), dokaj manje pa Amsterdama (za 10 tisoč Din) in Pariza (za 11 tisoč dinarjev).

Nasprotno pa znašajo zaključki v privatnem blagu tokrat komaj eno četrtino celotedenskega prometa. Zbog zelo zmanjšane privatne ponudbe je bilo zaključeno Trsta za 61 tisoč Din, Newyorka za 51 tisoč Din in Pariza za 40 tisoč Din, ostalih deviz pa za znatno manjše zneske.

Na posameznih borznih sestankih je bil dosežen ta-le skupni dnevni devizni promet:

1. avgusta	Din	178.753·63	Curih
2. avgusta	Din	125.633·30	Italija
3. avgusta	Din	222.356·76	Italija
4. avgusta	Din	119.356·32	Berlin
5. avgusta	Din	99.011·86	Newyork

V pogledu skupnega tekom minulega tedna doseženega deviznega prometa je v primeri s prometom predzadnjega tedna (številke v oklepajih) razporeditev sledeča (vse v tisočih dinarjev): Berlin 175 (155), Trst 170 (226), Newyork 144 (443), Curih 101 (113), London 94 (276), Pariz 51 (245) in končno Amsterdam 10 (27).

Devizno tečajnico prejšnjega tedna očituje znatna učvrstitev tečajev predvsem od srede (3. t. m.) na četrtek. Kakor je razvidno iz spodnje tečajne tabele:

Devize	3. avgusta 1932 najnižji Din	3. avgusta 1932 najvišji Din	4. avgusta 1932 najnižji Din	4. avgusta 1932 najvišji Din
Amsterdam	2268·63	2279·99	2281·25	2292·61
Berlin	1338·64	1349·44	1346·09	1356·89
Bruselj	781·85	785·79	786·19	790·13
Curih	1097·35	1102·85	1103·45	1108·95
London	197·65	199·25	198·75	200·35
Newyork	5612·88	5641·14	5644·20	5672·46
Pariz	220·78	221·90	222·—	223·12
Praga	166·67	167·53	167·60	168·46
Trst	286·80	289·20	288·40	290·80

se je v tem času okrepil predvsem tečaj devize Amsterdam za 12·62 točke, Berlina za 8·45 točke, Bruslja za 4·34 točke, Curiha za 6·10 točke in Newyorka za 31·32 točke. Nasprotno pa se je London okrepil le za 1·10 poena, Pariz za 1·22 poena, Trst za 1·60 poena in Praga za 0·93 poena.

Dunaj — nalik Budimpešti — še vedno ni beležil; notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče

Tendenca zelo mlačna, brez zaključkov

Industrijski papirji so skoro vse borzne dneve minulega tedna beležili brez izprememb in brez prometa.

Izmed državnih srečk je notirala 2½% državna renta za vojno škodo Din 193·— v sredo in četrtek (4. t. m.), na vseh ostalih borznih sestankih prejšnjega tedna pa Din 195·—.

V Blairu ni bilo niti povpraševanja niti zaključkov, dočim je beležila ponudba v 7% drž. posojilu (v zlatu iz leta 1927) 41·—, v 8% drž. posojilu (v zlatu iz leta 1922) pa od ponedeljka (1. t. m.) na petek (5. t. m.) kot sledi: 44·—, 42·—, 43·—, 44·— in slednjič zopet 43·—.

Efektno tržišče še vedno ne kaže nikakega zanimanja.

Lesno tržišče

Tendenca še vedno slaba

V splošnem vlada v poletni sezoni zastoj v našem izvozu. Stara izkušnja nas uči, da je tudi v boljših časih v teh poletnih mesecih vladala stagnacija. Česar pa dosedaj nismo v prejšnjih sezonah opazili, opažamo danes, da Italijani iščejo in kupujejo smreke, jelke le v III. in IV. kakovosti. Za Slovenijo ta povpraševanja niso velikega pomena, ker ima Slovenija — kakor znano — le boljše vrste blago in le malo percentualnost III. in IV. vrste, ki se porabi doma po večini za izdelovanje zabojev. Pa tudi glede cen ne moremo v tem blagu tekmovati z balgom iz Bosne, Like in Gorskega Kotora, kjer je vsled rasti večji odstotek III. in IV. Poleg tega smo še vsled tarifarnih postavk na slabšem stališču. V svrho izboljšanja lesne industrije v Sloveniji je neobhodno potrebno, da se za vse postaje Ljubljanske železniške direkcije priznajo za prevoz blaga v južne kraje (Vojvodina, Srbija) izjemne tarifarne postavke, s čemer bi se težko gospodarsko stanje kolikor toliko izboljšalo, obenem bi pa tudi železnica imela večji promet, kakor dosedaj.

Tečaj 10. avgusta 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2290·13	2301·49
Berlin 100 M	1351·25	1362·05
Bruselj 100 belg	789·13	793·07
Budimpešta 100 pengö . .	—·—	—·—
Curih 100 fr.	1108·35	1113·85
London 1 funt	198·08	199·68
Newyork 100 dol., kabel	—·—	—·—
Newyork 100 dolarjev . .	5666·59	5694·85
Pariz 100 fr.	222·90	224·02
Praga 100 kron	168·17	169·03
Stockholm 100 šved. kr .	—	—
Trst 100 lir	290·35	292·75

Jože Kovač:

Pregled osemletnega poslovanja Ljubljanske borze

(Nadaljevanje)

Nedavno je bilo sporočeno javnosti, da je tukajšnje deželno kot trgovinsko sodišče rešilo na en sam razpravni dan nad 140 tožb, pa je pri tem vredno ugotoviti dejstvo, da je tudi naše borzno razsodišče imelo **letos** takšen **rekordni razpravni dan** in sicer dne 13. julija 1932. Kajti samo tega dne se je vršilo **161 razprav** izmed katerih je bilo **deset** spornih s sledečim izidom:

1. s sporno sodbo 5,
2. z zavrnitvijo radi nepristojnosti 1,
3. s poravnavo 2,
4. s priznalno sodbo 1,
5. s prenosom radi izvedbe dokaznega sredstva 1.

Izmed ostalih pravd pa je bilo rešenih:

1. z zamudno sodbo . . .	131
2. na drugi način	7
3. s počivanjem postopanja .	13
Totalno:	**151**

Na en razpravni dan je bilo rešenih največ tožb:

III. sem. 1924	1925	1926	1927	1928
1	20	38	50	55
1929	1930	1931	1932	
59	72	90	161	

Gornje razpravne številke kažejo docela normalen razvojni tempo poslovanja borznega razsodišča izvzemši letošnjega leta, ki očituje frapantni porast, kar je pač posledica vladajoče krize.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Gospodje trgovci! Ponudite Dr. Pirčevo sladno kavo Vašim odjemalcem!

Sloves o točnem, solidnem in objektivnem ter hitrem poslovanju našega borznega razsodišča je začel polagoma prodirati že tudi v tujino, ki se ga čim dalje bolj poslužuje, kar svedočijo zlasti te-le številke:

Pri sporih, ki so nastali iz izvenborznih poslov je bil tuj državljan		
tožitelj	toženec	
		II. sem. 1924
—	—	1925
—	1	1926
1	7	1927
3	4	1928
—	1	1929
—	—	1930
86	3	1931
110	1	I. sem. 1932
97	4	
307	21	

Pa ne samo inozemstvo, tudi ostale domače veletvrdke **izven Dravske banovine** se v poslednjih letih zelo rade poslužujejo našega borznega razsodišča in to celo v primerih ko gre za posle, sklenjene na teritorijih ostalih domačih borz. To je pač dokaz več, da mora tembolj domače trgovstvo in industrija v polni meri uvaževati svojo institucijo ter ji z vsestranskim upoštevanjem zasigurati stalen razmah.

Število takih tožb presega samo v zadnjih treh letih preko 20% vseh novovloženih pravd. Pravtako pa stalno raste število tvrdk, ki se doslej še niso posluževale našega razsodišča in je zlasti ta pojav pozdraviti z največjim zadovoljstvom.

Kajti nešteto je še tvrdk samo v naši banovini, ki se še niso mogle prepričati o velikih ugodnostih, katere nudi naše borzno razsodišče tako glede **hitrosti**, kakor tudi glede **točnosti** in pa **cenejšega postopanja!** Že iz tega razloga je bilo vsekakor nujno potrebno opozoriti tudi širšo javnost na dosedanje razsodiščno poslovanje.

Zanimivo je primerjati posamezna leta z ozirom **na predmet vloženih tožb.** Pri pregledovanju letnih poslovnih poročil ugotovimo, da zavzema med vsemi predmeti **prvo mesto vino in špirituoza** kot je razvidno iz naslednje statistike:

II. sem. 1924	1925	1926	1927	1928
—	1	119	275	257
1929	1930	1931	I. sem. 1932	Skupaj
130	471	516	307	2.076

Na drugem mestu so **tekstilni predmeti** (vštevši zavese, vezenine):

II. sem. 1924	1925	1926	1927	1928
1	40	277	363	316
1929	1930	1931	I. sem. 1932	Skupaj
286	130	196	159	1.768

Tretje mesto zavzema **kolonijalno blago:**

II. sem. 1924	1925	1926	1927	1928
—	26	180	291	220
1929	1930	1931	I. sem. 1932	Skupaj
203	238	252	129	1.539

Četrto mesto pripada **milu in svečam:**

II. sem. 1924	1925	1926	1927	1928
—	22	10	91	70
1929	1930	1931	I. sem. 1932	Skupaj
150	174	92	442	1.051

Peto mesto pa **raznim semenom:**

II. sem. 1924	1925	1926	1927	1928
—	—	40	40	51
1929	1930	1931	I. sem. 1932	Skupaj
57	117	168	136	609

Iz gornjih primerjav sledi, da je bilo tekom osmih let vtoževano samo na vinu in špirituozah v 2076 primerih, t. j. skoro ena petina vseh vloženih tožb, dalje tekstilni predmeti v 1768 slučajih, kolonijalno blago v 1539 slučajih, sveče in milo v 1051 slučajih in končno semena v 609 primerih. Od 11.568 vloženih pravd je pripadalo 7043 slučajev samo gornjim petim vrstam predmetov, kar znači blizu dve tretjini.

(Nadaljevanje sledi.)

Svetovni blagovni trgi

Oblikovanje cen važnih svetovnih trgovinskih predmetov je bilo v zadnjem času ob kolebanju obrnjeno **nadalje navzdol**. Tu mislimo v prvi vrsti na mednarodne žitne trge, kjer je zgubila pšenica na vrednosti ca 20 odstotkov. A tudi drugi trgi so morali opetovano cene znižati, tako trgi kave in zlasti čaja, surove džute in surove svile ter lanú, dalje trgi bakra, svinca, cinka, ameriški trgi surovega železa, in trgi srebra. Na drugi strani se pa opaža od drugega julijevega tedna dalje na nekaterih trgih **veselje do nakupa**, ki se je v juliju po intenziteti še ojačilo. To velja v prvi vrsti za surovi sladkor, surovo volno in bombaž.

Sicer govorijo nekateri znaki še vedno za nadaljevanje **depresije**, a na drugi strani moramo vseeno opozoriti na počasi se vračajoče **zaupanje**, ki se izraža tudi v oblikovanju cen na mednarodnih **efektnih trgih.** Kljub raznim nasprotujočim si mnenjem moramo označiti **Lausanne kot pričetek gospodarske likvidacije svetovne vojske**, tudi če bi se v doglednem času javila potreba nove reparacijske konference.

Tudi **konvertiranje obrestne mere angleškega vojnega posojila** od 5 na 3½% je bilo vobče ugodno komentirano. V tem konvertiranju se ne vidi samo specifično angleška zadeva, temveč se vidi korak dalekosežnega pomena na potu do **znižanja mednarodne obrestne mere.** Iz tega izvirajoči vplivi na **svetovnotržne cene** se vidijo tembolj, ker se kot ameriški finančni krogi tudi **britanski finančni krogi** zmeraj bolj odvračajo od dosedanjih deflacionističnih načel in se zavzemajo **za liberalnejše pojmovanje glede denarne in kreditne politike.** V zvezi z nalahnim manjšanjem mednarodne krize zaupanja more priti do pobud, ki bi se znale ojačiti še po jesenski kupčiji, ki se je letos prej pričela kot sicer.

O gibanju tržnih cen podamo sledeče primerjanje v običajnih vrstah na običajnih trgih:

Vrsta	Borza	Maj 1932	Junij 1932	Julij 1932
Pšenica	Chicago	57·—	52·37	48·25
Surovi sladkor	New York	0·67	0·61	0·92
Maslo	Chicago	4·30	3·70	4·95
Bombaž	New York	5·70	5·20	6·—
Volna	Bradford	21·—	20·50	21·—
Surova džuta	London	16·12	15·—	14·75
Baker	New York	5·75	5·37	4·90
Svinec	New York	3·—	3·—	2·85
Cin	New York	21·15	20·—	21·25
Srebro	New York	27·37	28·—	26·12
Surovi petrolej (Pennsylvania)	New York	1·80	1·80	1·80
Kavčuk	New York	4·12	2·75	2·69
Kože	Buenos Aires	9·75	9·50	10·—

Pri zboljšanju **bombaževih** cen se mora upoštevati, da bo pridelek v Egiptu najbrž prav majhen in da tudi ameriški pridelek ne bo bogvekako bogat. Tudi ima bombaž že itak relativno nizko ceno in se korektura v ceni brž pozna. O zboljšanju na trgu **volne** smo že poročali. Na trgu **kavčuka** se vrši zmanjšanje produkcije mnogo prepočasi, in preprečuje zlasti še zmeraj zelo velika produkcija v Malajskih državah resnično zboljšanje statističnega položaja.

O **kovinskih trgih** bomo poročali v posebnem članku in poročamo itak zmeraj posebej o važnih dogodkih (razpadanje bakrenega kartela, svinčena zveza, cinkov kartel itd.). Omenimo, da je statistični položaj **bakra** in tudi **svinca** ter **cinka** še zmeraj napet. Tudi če se je statistični položaj tu ali tam zboljšal in so se zaloge skrčile, se cene niso mogle zboljšati, ker je bilo mednarodno povpraševanje premajhno. Amerika se je v vseh kovinah z visokimi carinami zaprla proti svetovnemu trgu. Na trgu cinka se ni nič spremenilo, čeprav so šli z omejitvijo produkcije še dalje, od dosedanjih 50 odstotkov na 45 odstotkov prejšnje produkcije, in se je sklenilo podaljšanje kartela do konca tekočega leta. Nemčija si bo z državno pomočjo zgradila v Magdeburgu cinkovo elektrotehnično napravo, s čimer se bo ločila od dobav s svetovnega trga.

Priporoča se

GREGORC & Ko.
LJUBLJANA

Veletrgovina špecerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in špirita

TELEFON: 22-46 Brzojavi: GREGORC

Zahtevajte špecijalne ponudbe!

Dobava-prodaja

Dobave. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 2. septembra t. l. ponudbe glede dobave lesa, pločevine, železa, vijakov, matic, zakovic, žebljev, minija, lanenega olja, katranskega laka, smole, molinos-platna itd. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Oddaja državne pšenice v mletje. Dne 25. avgusta t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande IV. armijske oblasti v Zagrebu licitacija glede oddaje 10,000.000 kg državne pšenice v mletje. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 22. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1200 kg bučnega olja, 2400 kg riža, 600 kg kave in 20.000 kg pšenične moke. — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 25. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 15.000 kg ovsa, raznega železa in pločevine ter materijala za popravljanje avtomobilov. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Oddaja adaptacijskih del 3 zgradb v Novem mestu se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 1. sept. t. l. pri inženjerskem oddelku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

DUNAJSKI SADNI TRG 7. AVGUSTA

Dovozi preteklega tedna so bili srednji. Danes prvi dovoz iz Ogrske. Cene povoljne. Največ je sedaj breskev: cene do 140 grošev. Grozdje po 100, prvo grško po 120 grošev. Hruške po 40 do 60 grošev, jabolka pa tudi po enaki ceni. Prve tirolske Grafensteiner v zabojih po 100 do 150 grošev. Vsled kontingenta ne prihaja iz Ogrske mnogo, proda se hitro vse in cene so povoljne. Grozdje ni dovoljeno. V soboto smo dobili samo paradižnike, slive in jabolka.

* * *

PROTI NADPRODUKCIJI VINA V FRANCIJI

Na predlog poljedelskega ministra je izdala francoska vlada odlok, ki naj prepreči nadprodukcijo vina. Vsi vinogradniki Francije, ki producirajo nad 400 hl vina, so obvezani, da obdržijo eno tretjino v svojih kleteh in da je ne ponudijo v prodajo. Tudi uvoz inozemskih vin bo zmanjšan za eno tretjino.

Razno

Kriza v demantih. V demantnem sindikatu združene skupine Južne Afrike in nekaterih okrajev Konga in Zlate obale so za dva meseca dogovorjeno zaporo nakupa in prodaje podaljšali za nadaljnja dva meseca. V tej konvenciji je združenih skoraj 98 odstotkov vse svetovne demantne produkcije in je torej skoraj vsa produkcija izločena s trga. Vseeno sta pa ostala dva odstotka znižala v zadnjem času cene za 30 odstotkov pod oficielno notacijo sindikata, in se bo sedaj sindikat pričel pogajati z njima.

Svetovne zaloge radia. Svetovne zaloge radia se cenijo sedaj na ca 550 gramov. Nekakšen produkcijski monopol ima belgijska družba Générale Métallurgique, ki je dala k imenovani številki v zadnjih letih okoli 300 gramov. Cena radia je od leta 1914 do danes padla na tretjino in se giblje okoli 250.000 nemških mark za 1 gram. Poleg belgijske družbe producira v Evropi precej tudi Jahimov na Češkem.

Velika rumunska banka zaprta. Najstarejša rumunska poljedelska banka v glavnem mestu Bukarešti je morala vsled težkoč, ki so nastale pri konvertiranju kmečkih dolgov, ustaviti izplačila. Upa se pa, da bo posegla vlada vmes in da bo država prevzela deficit. O gospodarskih razmerah v Rumuniji prinaša »Trgovski list« večkrat članke, ki nam med drugim tudi pravijo, da se razdolženje kmečkega prebivalstva ni prav posebno obneslo.

Ogrska in Češkoslovaška izmenjavata. Ogrska je prevzela od Češkoslovaške 20.000 m³ lesa in je dala za to v izmenjavo slanino in mast. Nadalje ponuja Ogrska razmerne množine sadja in zelenjave, za kar naj ji Češkoslovaška dá 40.000 kubikmetrov stavbnega lesa in 20.000 m³ drv. Izmenjalna trgovina se širi čimdalje bolj in bomo, če bo šlo tako naprej, kmalu tam, kjer so bili naši pradedje.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. — Šelenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Mestni tesarski mojster

Josip Kregar, Ljubljana

Kodeljevo štev. 19. Telef. 26-96

se priporoča cenjenemu občinstvu za naročila **tesarskih del**, kakor: **modernih lesenih hiš**, raznih **ostrešij**, **lesenih stopnic** in vseh v to stroko spadajočih del po lastnih kakor tudi po podanih načrtih.

TEODOR KORN

LJUBLJANA
POLJANSKA C. 8
(PREJ HENRIK KORN)

Ustanovljeno leta 1852

krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. — Instalacija vodovodov in centralne kurjave. — Naprava strelovodov. — Kopališke in kloselne naprave

KLIŠEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše
klišarna ST·DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!
TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ul. 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v „Trgovskem listu“!

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: O. MICHALEK, Ljubljana.